

33. 4, 29, 75. *MĀRK.* P. 48, 7. Schol. bei *WILSON*, *SĪKHĀJAK.* p. 42. Schol. zu *KĀP.* 1, 125. — 3) *empfinden, fühlen*: पुंस्कोकिलैः — उपात्तकृषेः *Rt.* 6, 21. अनुकम्पामुपादाय *BURN.* Lot. de la b. l. 389. *auffassen, betrachten*: एवं विद्वन्मुपादत्स्व भावं पश्यस्व लौकिकम् *MBh.* 12, 427. — 6) *hinzunehmen, einschliessen, einrechnen*; उपादाय *mit* *Einschluss* von: अग्निं प्रेष्यानुपादाय सर्वे स्म सुमुखोषिताः *R.* 2, 92, 6. चकार न पुरा कश्चिन्न कर्ता करिष्यति । उपादाय सुरान्मेन्द्रानिदमन्यत्र राघवात् ॥ 5, 95, 32. *Bhāg.* P. 3, 14, 17. नासिकामनु वर्षा यो निष्यद्यते स्वकीयस्थानमुपादाय *zugleich mit* Schol. zu *RV. PAṬ.* 1, 3, 14. अत्र तैलशब्दस्ति लभवस्त्रैरुद्रैर्मुष्यार्थमुपादाय सार्षपादिस्त्रैरेषु वर्तते *ausser* *SĀH.* D. 14, 6. — 7) *in Anwendung bringen, brauchen*: प्राकृतात्प्रयत्नात्प्रयत्नविशेष उपादीयमाने *PAṬ.* zu P. 8, 2, 84. यत्परस्य कुत्सार्थमुपादीयते *PAṬ.* zu P. 5, 3, 95. *Bhāg.* P. 2, 5, 21. 33. Schol. zu *KĀTJ. ÇR.* p. 67, 8. 75. 6. fgg. 76, 7. fgg. दिव्यान्गन्धानुपादाय वायुर्योधानसेवत *mit Hilfe von* *MBh.* 4, 1775. इन्धनमुपादायामिर्भवति *vermittelt* *BURN.* Lot. de la b. l. 389. चक्रादीन्युपादाय रथाङ्गानि रथं (sic) प्रज्ञप्यते *ebend.* Sch. zu P. 6, 2, 95 (?). — 8) *an Etwas gehen, sich an Etwas machen, beginnen*: एकात्तं समुपागम्य ततः शेषमुपादे *R. GORR.* 2, 86, 31. उपात्तयज्ञ *HARIV.* 11121. उपात्तवर्षे चरिते पिनाकिनः *KUMĀRAS.* 5, 56. मार्गम् *einen Weg einschlagen* *R.* 2, 17, 5. *Mit* *einem inf. anheben*: वाक्यमिदं वक्तुमुपादे *5, 81, 32.* — 9) *erwähnen, aufführen*: इत्येतेषां पूर्वमुत्रोपात्तानाम् *P.* 8, 3, 71, Sch. 5, 4, 90, Sch. *SIDDH. K.* zu P. 2, 4, 32. — *Vgl.* उपादान, उपादेय. — *caus. anwenden —, brauchen heissen*: प्रधानमेवावश्यकत्वाद्द्रव्यात्तरमुपादायति *Schol.* zu *KĀTJ. ÇR.* p. 67, 10. — *des. zu erlangen suchen*: सुवर्णमुपादित्सति *Bhāg.* P. 5, 14, 7.

— अयुषा *auflosen*: फलानि पातयामास — अयुषादाय विस्त्रब्धो भक्तयामास *MBh.* 12, 672.

— समुपा 1) *viell. (als act.) übergeben*: ज्वलनं समुपादाय ब्राह्मणेन महत्तमाना । क्वावयामास *R.* 2, 25, 25. — 2) *med. a) erwerben, erlangen*: यः पित्रा समुपात्तानि धनवीर्यपशांसि वै । न्यूनतां नयति *MĀRK.* P. 21, 95. रत्नपां समुपात्तानाम् *MBh.* 2, 1940. — *b) entziehen, rauben*: तेजोसि समुपादत्ते *MBh.* 3, 11876. — *c) zusammenscharren*: इत्युक्ताः समुपाज्जुर्धनशेषमशेषतः । रामाज्ञया धनाध्यताः समुपादाय सर्वशः ॥ *R. GORR.* 2, 32, 35. — *d) anthun, aufsetzen*: मालां च समुपादाय *MBh.* 1, 6974.

— पर्या *med.* 1) *sich aneignen, lernen*: प्रज्ञा पर्याददीत *MBh.* 12, 3256. — 2) *in seine Gewalt bringen, Jmd (abl.) Etwas (acc.) abnehmen*: अर्हं दस्युभ्यः परि नृष्णामा ददे *RV.* 10, 48, 2. यद्दे नो ऽयमर्थं न पर्याददीत *ÇAT.* Br. 11, 4, 2. परि वै नो ऽयमार्तिष्यमादत्त *SHARV.* Br. 1, 4. — 3) *abnehmen, abschöpfen*: यतैलमुत्तिष्ठेत्तत्पाणिभ्यां पर्यादाय *SUÇR.* 2, 36, 2. — 4) *ergreifen, fassen*: पर्यादानं चास्त्राणि *MBh.* 5, 4940.

— प्रा *geben, übergeben*: प्रादातुं तच्च शक्रस्तु कालं चक्रे *MBh.* 1, 8469. ज्ञातमात्रान्पुत्रांश्च दारोश्च भवतामिह । प्रादयोर्पनिधिं राजा पापुः स्वर्गमितो गतः ॥ 4899.

— प्रत्या *med.* 1) *wiederempfangen, — erhalten*: शुभाशुभं कर्म कृतं यदन्यत्तदेव प्रत्यादत्ते स्वेदके *MBh.* 12, 7415. — 2) *zurücknehmen so v. a. widerrufen*: न चाहं शक्तः शापं प्रत्यादातुम् *MBh.* 1, 785. — 3) *hervorziehen aus*: वेदान् — रसात्तलाद्यः — प्रत्याददे *Bhāg.* P. 5, 18, 6. — 4) *wiederholen*: उत्तमं पादं प्रत्यादाय *ÇĀND.* ÇR. 7, 25, 6. *RV. PAṬ.* 10, 1, 8. — *Statt* *प्रत्यादाय* *AV.* 10, 1, 27 *ist wohl* *प्रत्याधाय* *zu lesen.* — *Vgl.* प्र-

त्यादान.

— व्या *act. auseinanderthun, aufsperrn, öffnen* (den Mund): मुखं व्याददाति *P.* 1, 3, 20, Sch. *VOP.* 23, 2. व्यादायास्यम् *HARIV.* 16003. *Mit* *Auslassung von* *मुख* *u. s. w. dass.* *KĀND.* UP. 1, 2, 9. व्यादाय *mit* *offenem Munde*: स्वपिति *P.* 3, 4, 21. *VĀRT.* प्रृषवत्तः *Bhāg.* P. 3, 16, 14. *med.* व्यादान *MBh.* 3, 11502. *partic.* व्यात्त *und* *व्यादित* *geöffnet*: व्यात्तास्य *MBh.* 3, 2420. व्यात्तानन *Bhāg.* 11, 24. *R.* 3, 7, 8. व्यादितास्य *MBh.* 2, 946. 3, 11115. 6, 5326. 5448. 13, 7317. *HARIV.* 16005. *fg.* व्योत्ति *n. das geöffnete Maul, Rachen*: (अर्हिः) व्यात्तं न सं यमत् *AV.* 6, 56, 1. 10, 4, 8. 5, 42. *VS.* 31, 22. *ÇAT.* Br. 1, 6, 4, 18. 2, 2, 4, 4. 3, 6, 2, 20. 10, 6, 4, 1. 14, 9, 1, 15. *Nach dem Schol.* zu *P.* 1, 3, 20 *in der Bed. auseinanderthun, ausweiten, öffnen* *auch* *in* *anderer Verb. als* *mit* *Mund*: नदीकूलं व्याददाति, विपादिका (= पादस्फोटं *SIDDH. K.*) व्या°; *nach* *SIDDH. K.* 163, b, 4 *med. in der Bed. den Mund eines Andern (!) öffnen*: व्याददते पिपीलिकाः पतंगस्य मुखम्.

— अयव्या *öffnen*: अयव्यादयिष्ठा *ÇAT.* Br. 11, 4, 2, 10.

— अभिव्या *gegen Jmd (acc.) den Rachen aufsperrn*: तं ज्ञातमभिव्याददात् *ÇAT.* Br. 10, 6, 2, 4. *KĀTJ.* 37, 14 *in* *Ind. St.* 3, 466. — *Vgl.* अभिव्यादान.

— समा 1) *act. geben, schenken*: फलानि चान्यानि समाददन्मे *MBh.* 3, 10063. भूमिदानं समादद्याद्ब्राह्मणाय *HARIV.* 16367. *wiedergeben*: त्रिविष्टपं महेन्द्राय यज्ञभागान्समाददुः *Bhāg.* P. 9, 17, 15. — 2) *med. a) zusammenfassen, mit einander nehmen, mit sich nehmen*: समादाय *ÇAT.* Br. 3, 6, 2, 10. 14, 3, 1, 1. शिशुरा दत्तं सं रभः *RV.* 1, 115, 3. यथा महत्तमधानमेव्यन्नं वा नावं वा समाददीत *ÇAT.* Br. 14, 6, 2, 1. सर्वमेतं समादयेदमिदं प्रवेशयेत् *AV.* 9, 5, 23. अग्निहोत्रं समादाय गृह्यं चाग्निपरिच्छ्रम् । गृहादरण्यं निःसृत्य निवसेन्नियतेन्द्रियः ॥ *M.* 6, 4. ततो देवाः सगन्धर्वाः समादायार्थमुत्तमम् । शक्रस्य मतमाज्ञाय पार्थमानर्घुरज्जता ॥ *INDR.* 3, 1. गच्छाश्चैतं समादाय पुनरेव यथागतम् *R.* 1, 42, 22. *R. GORR.* 1, 10, 30. 3, 47, 4. *VIKR.* 11, 18. *PAÑĀT.* 96, 14. *KATHĀS.* 18, 45. *BHĀṬ.* 5, 95. — *b) fortnehmen, wegnehmen, herausziehen, entziehen*: पिपडेभ्यस्त्वल्पिको मात्रो समादाय *M.* 3, 219. महानसाच्छक्रं मांसं समादयेहि *N.* 23, 18. विलादाखुं समादाय *MBh.* 1, 8390. राज्ञश्च तथैव नीले वस्त्रे समादत्स्व *4, 2117.* नूनमेतत्समादातुं पुनरिच्छत्यधोत्तजः । यदस्य शिशुपालस्य तेजस्तिष्ठति ॥ 2, 1428. — *c) ergreifen, fassen, packen*: शस्त्राणि दिव्यानि समादानाः *MBh.* 4, 2111. 6, 5595. 8, 814. *HARIV.* 9418. *R.* 3, 32, 5. *DEV.* 9, 31. तृणमुष्टिं समादाय *MBh.* 3, 2933. पश्यच्छक्रं समादद्यात् (act.) *Bhāg.* P. 8, 10, 43. मत्स्यो मत्स्यं समादत्ते ज्ञातिर्ज्ञातिम् *KĀM. NĪRIS.* 8, 68. तान्सर्वानाहुवे क्रुद्धान्सानुबन्धान्समागतान् । अरुमेकः समादास्ये तिमिर्मत्स्यानिविदकात् ॥ *MBh.* 3, 2280. *zusammenlesen*: जलज्ञानि — समाददे 3, 11395. समादत्त *ergriffen, gepackt* *HARIV.* 12098. स्कन्धैः समादाय कुमारान् *auf die Schultern nehmen* 11200. — *d) an Etwas gehen. sich an Etwas machen*: समादानः पृथगस्त्रमार्गान्यथागिरिद्वे गहनं निदाधे *MBh.* 5, 4913. वाक्यम् *eine Rede beginnen* 26. — *e) zu Herzen nehmen, beherrigen*: सा तद्भृत्यः समादाय वचः *Bhāg.* P. 3, 23, 24. — *Vgl.* समादान, समादेय.

— उद् *herausnehmen, entreissen*: उदाय मधे स्वरिकथं परात्सुपर्णाविव वस्त्रिवक्त्रात् *Bhāg.* P. 3, 1, 39.

— उप 1) *hinzuthun, verleihen, geben*: इन्द्रे यज्वने पणति च शिन्त्युपेददाति न स्वं मुषायति *RV.* 6, 28, 2. पुरा त् उपेन्द्रो वीर्यं ददा *AV.* 19, 34.